

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

ලංකා පිහන් සංස්ථාවේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වියුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත 16 හි 36 වගන්තිය ප්‍රකාරව දේපළ පිරියත හා උපකරණ අයිතමයන් ප්‍රත්‍යාගණනය කරන විට එම වත්කම් අයත් වන දේපළ පිරියත උපකරණ පන්තිය මුළුමනින් ප්‍රත්‍යාගණනය කළ යුතු වේ. කම්හල් දෙකක රු.165,582,500ක් වූ ඉඩම් ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකමටත් කම්හල් 5ක රු.6,693,204ක් වූ ඉඩම් පිරිවැයටත් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	ඉදිරියේදී පිරිවැය පදනම භාවිතා කරමින් අවශ්‍ය ගැලපීම් කරන බව .	ප්‍රත්‍යාගණනයේදී වත්කම් අයත්වන දේපළ පිරියත හා උපකරණ පන්තිය මුළුමණින්ම ප්‍රත්‍යාගණනය කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත 16 හි 34 වගන්තිය ප්‍රකාරව දේපළ පිරියත හා උපකරණ වල අගය වෙනස් වීම් මත ප්‍රත්‍යාගණනයක් කළ යුතු වුවත් මුළු මනින්ම ක්ෂය වූ පිරිවැය රු.31,385,876ක් වූ දේපළ පිරියත හා උපකරණ සාධාරණ අගයකට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා නොතිබුණි.	වත්කම් පිරිවැය පදනම මත ගිණුම් පවත්වාගෙන යන අප ආයතනයට මෙම ඡේදය අනුගත නොවන බව.	වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කර සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.

(ඇ)	රු.172,066,316ක් වූ අක්කර 85 රුඩ් 10 පර්චස් 499 ක් වූ කම්හල් 5කට අදාළ ඉඩම් මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල දක්වා තිබුණ ද ඒවායේ නිත්‍යානුකූල අයිතිය සංස්ථාව සතුව නොපැවතුණි.	ප්‍රමාණාත්මක පරිදි ගිණුම්හි අනාවරණය කිරීම් සිදුකිරීමට සටහන් කරගෙන ඇති බව.	නිත්‍යානුකූල අයිතිය පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ඈ)	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත 20 ප්‍රකාරව රේඛීය අමාත්‍යාංශයෙන් ලද රු.1,000,000ක් වූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානය ලියා හැරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව ගිණුමෙහි ගැලපීම් සිදුකිරීමට කටයුතු කරනු ඇති බව.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව ලියා හැරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ඉ)	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 8හි 32 වගන්තිය ප්‍රකාරව රු.11,707,931ක් වූ වෙළඳ ණයගැතියන්ගෙන් රු.4,952,640ක් වූ වසර ගණනාවක සිට අය නොවී පවතින ශේෂයන් වූ අතර ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් අඩමාණ ණය වෙන් කිරීමක් කර නොතිබුණි. අඩමාණ ණය වෙන් කිරීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තියක් සංස්ථාව විසින් හඳුන්වාදී නොතිබුණි. නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධ සටහන් 2 යටතේ ලැබිය යුතු ශේෂ ලෙස දක්වා ඇත්තේ අඩමාණ ණය අඩුකළ පසු ශුද්ධ ශේෂය බව සඳහන් කර ඇත.	ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම පිණිස ඉදිරි වර්ෂයන්හි නිසි කටයුතු කිරීමට සටහන් කරගෙන ඇති බව.	ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදී අදාළ වෙන්කිරීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල සිදු කළ යුතුයි

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) නිෂ්පාදන ගිණුමක් මගින් සංස්ථාවේ සියළු නිෂ්පාදනයන් සඳහා තත්‍ය නිෂ්පාදන පිරිවැය එක් එක් නිෂ්පාදන වල බර මත පදනම්ව අන්තර්ග්‍රහණය කර නිම් තොගය ගණනය කළ යුතු වුවත් සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.44,114,201ක් වූ සෘජු හා වක්‍ර නිෂ්පාදන වියදම් සැලකිල්ලට නොගෙන තාවකාලික පිරිවැය ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් රු.30,916,975ක් වූ අවසන් නිම් තොගයේ වටිනාකම පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් විගණනයේ දී කිරීමට නොහැකි විය.	නිෂ්පාදනය කරන විවිධ වර්ගයේ භාණ්ඩවල එකිනෙක බර පදනම් කරගෙන පිරිවැය මිල ගණනය කර ඇති අතර පසුගිය වර්ෂවල නිෂ්පාදනය කරන ලද භාණ්ඩ ද තොගයේ පවතින බැවින් සෘජු හා වක්‍ර වියදම් සැලකිල්ලට ගෙන ගණනය කිරීම අපහසු වී ඇති බව.	අදාළ වර්ෂයේ අවසන් තොග එම වර්ෂයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය මත ගණනය කළ යුතුයි.

(ආ)	2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට වැ උඩ කම්හලේ රු.7,700,000ක් වූ ගොඩනැගිලි සඳහා සියයට 10ක ක්ෂය අනුපාතයට ක්ෂය වීම් ගණනය කර තිබුණි. නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල 2 සටහන අනුව ක්ෂය අනුපාතය සියයට 3.5 වන බැවින් රු.500,500ක් ක්ෂය වියදම් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	එළඹෙන ගිණුම් වර්ෂය තුළදී නිවැරදි වටිනාකම් ගිණුම්හි ගැලපීමට කටයුතු සම්පාදනය කරන බව.	නිවැරදි අනුපාතයන්ට ගණනය කිරීම් කළ යුතුයි
(ඇ)	සංස්ථාවේ සේවකයෙකු 2021 දෙසැම්බර් 20 දින විශ්‍රාම ගොස් සිටිය ද ඔහුට හිමි පාරිතෝෂිත ගෙවීම් 2022 ජනවාරි 05 දින සිදුකර තිබුණි. නමුත් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු රු.743,970ක් වූ පාරිතෝෂිත 2021 වර්ෂයේ පාරිතෝෂිත වෙන් කිරීම් වලින් අඩුකර දක්වා තිබුණි.	මෙය 2022 වර්ෂයේදී නිවැරදි කරන බව.	වර්ෂය තුළ සිදු කර ඇති ගෙවීම් පමණක් වෙන් කිරීම් වලින් අඩු කළ යුතුයි.
(ඈ)	කම්හල් 5කට අදාලව රු 1,186,298ක් වූ කම්හල් නඩත්තු වියදම්, මහියංගණය කම්හලට අදාලව රු.3,701,845ක් වූ කම්කරු වැටුප් හා රු.80,700ක් වූ එස්කැවේටර් කුලී වියදම නිෂ්පාදන පිරිවැය යටතේ ගිණුම් ගත කළ යුතු වුවත් ආයතන හා පරිපාලන වියදම් වශයෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙවැනි වර්ගීකරණ දෝෂ ඉදිරියේදී අවම කිරීම පිණිස කටයුතු සම්පාදනය කරන බව.	කම්හල් වල නිෂ්පාදන වලට අදාල වන වියදම් නිෂ්පාදන පිරිවැය යටතේ ගිණුම්ගත කළ යුතුයි.
(ඉ)	එරගම කම්හලට චීනවිවට්ටි සිනිදු රෝල් දෙකක් මිලදී ගැනීම සඳහා දරන ලද රු.1,280,000ක ප්‍රාග්ධන වියදම යන්ත්‍රෝපකරණ යටතේ වත්කම් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත් සාමාන්‍ය තොග යටතේ ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් එම ප්‍රමාණයෙන් වර්ෂයේ ලාභය අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොග වාර්තා සැසඳීමෙන් අනතුරුව නියමිත පරිදි ගිණුම් ගැලපීමට කටයුතු කරන බව.	ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයේ වියදම් වර්ෂය තුළ ප්‍රාග්ධනික කළ යුතුයි.

1.5.4 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු.	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම රු.	වෙනස රු.	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සාමාන්‍ය තොග ශේෂය	7,747,534	9,228,936	1,481,402	පොදු තොග වාර්තා සහ ගිණුම් සමඟ සසඳා නියමිත ගැලපීම් සටහන් යෙදීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරන බව.	පිළිතුර අනුව ක්‍රියා කිරීම සුදුසු වේ.
(ආ) දේපළ පිරියත හා උපකරණ	17,432,567	18,577,173	1,144,606	ගිණුම්වලට අනුව සසඳා බලා නිවැරදි වටිනාකම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	පිළිතුර අනුව ක්‍රියා කිරීම සුදුසු වේ.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2012 වර්ෂයේ සිට පැවත එන ලංකා බනිජ් වැලි සමාගමට ගෙවිය යුතු රු.387,275,583ක් වූ මුදල නිරවුල් කිරීමට මේ දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි.	පැරණි ගිණුම් හා පොත්පත් ආශ්‍රයෙන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ගෙවිය යුතු මුදල් ගෙවීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ආ) රු.1,221,660ක් වූ දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබිය යුතු ආදායම් බදු ශේෂය නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධව වටිනාකම යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.	පිළිතුර අනුව ක්‍රියා කළ යුතුයි.
(ඇ) ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් ලැබිය යුතු රු.5,000,000ක ශේෂ සඳහා ශේෂ	ඉදිරියේදී නීතිපති උපදෙස් සඳහා	ශේෂ සනාථ ලබාගෙන මුදල් අය

සනාථ ලබාගෙන එහි නිවැරදිතාව පරීක්ෂා කොට නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. යෝජනා කර ඇති කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.

1.6.2 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

	විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	2004 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා වූ රු.1,993,009ක් විගණන ගාස්තු නිරවුල් කර නොතිබුණි.	පියවීම් කටයුතු සිදු කරන බව.	ගෙවිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ආ)	රු.40,216,217ක ගෙවිය යුතු ශේෂ වල නිවැරදිතාව තහවුරු කරගෙන එම ශේෂ නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වී තිබූ අතර මේ ශේෂ සඳහා ශේෂ සනාථ ලබාගෙන නොතිබුණි.	පැරණි ගිණුම් හා පොත්පත් ආශ්‍රයෙන් ගිණුම් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ණය ශේෂ ගෙවා පියවීමටත්, හඳුනා නොගත් වටිනාකම් හඳුනාගෙන ගිණුම් නිවැරදි කිරීමටත් ක්‍රියා කළ යුතුය.
(ඇ)	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට බදු වර්ග 6 ක් සඳහා ගෙවිය යුතු රු.121,768,339 ක ශේෂය සම්බන්ධයෙන් එම දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කොට නිරවුල් කර ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.	දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධව වටිනාකම යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.	පිළිතුර අනුව ක්‍රියා කළ යුතුයි.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම.

	නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	මු.රෙ.770 (4) (ඉ) හා 2020 අගෝස්තු 28 දිනැති රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛ අංක 01/2020 හි I කොටසෙහි ඡේදය 13.2	සංස්ථාවේ කම්හල් වෙත අනුයුක්ත කර තිබූ වාහන 17ක් 2012 වර්ෂයට පෙර සිට ධාවනයෙන් ඉවත් කර තිබුණ ද රාජ්‍ය ආයතන වල, අබලන් වූ වාහන භාවිතයෙන් ඉවත් කිරීමට අදාළ මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව අපහරණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	අපහරණය කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු අමාත්‍යාංශය වෙත යොමු කර ඇති බව.	අපහරණය කිරීම් සිදු කොට එම කාර්යය අවසන් කළ යුතුයි.

<p>(ආ) 2016 දෙසැම්බර් 29 දිනැති අංක 30/2016 දරණ රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයේ 3.1 ඡේදය</p>	<p>වාහන වල සෑම ඉන්ධන පරීක්ෂාවකටම පසු මාස 12ක කාල සීමාවකින් පසුව හෝ කිලෝමීටර් 25000ක දුර ප්‍රමාණයක් ධාවනය කිරීමෙන් පසුව හෝ එන්ජිමට සම්බන්ධ ප්‍රධාන අළුත්වැඩියාවකට පසුව හෝ යන කාරණා අතුරින් මූලිකම යෙදෙන අවස්ථාවට පසුව නැවත ඉන්ධන පරීක්ෂාවක් කළ යුතු වුවත්, සංස්ථාව සතු වාහන වල එලෙස ඉන්ධන පරීක්ෂාවක් කර දැවෙන ඉන්ධන ප්‍රමාණය ගණනය කර නොතිබුණි.</p>	<p>මේ වන විට ගණනය කිරීම් කරමින් පවතින බව.</p>	<p>චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.</p>
<p>(ඇ) 2006 ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2 වගන්තිය</p>	<p>භාණ්ඩ සහ සේවා සඳහා ඇස්තමේන්තු වියදම, ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය, ප්‍රසම්පාදනය ආරම්භ කරන හා අවසන් කරන දිනය, වගකිව යුතු නිලධාරීන් වශයෙන් විස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කොට ඒ සඳහා අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු අතර සංස්ථාව විසින් විස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කර අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>2022 වර්ෂයේ සිට නිසියාකාරව කරන බව.</p>	<p>අදාළ වර්ෂය ආරම්භයට පෙර සැලසුම් සකස් කර ඒ සඳහා අදාළ අනුමැතිය ලබාගත යුතු අතරම අවශ්‍ය යාවත්කාලීන කිරීම් නීතිපතා සිදු කළ යුතුයි.</p>
<p>(ඈ) මු.රෙ.756 හා 2020 අගෝස්තු 28 දිනැති රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛ අංක 01/2020 II ඡේදය</p>	<p>වාර්ෂික වත්කම් සමීක්ෂණයක් සිදුකර සමීක්ෂණ වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සංස්ථාව විසින් වාර්ෂිකව නොග සමීක්ෂණයක් සිදුකර ඇතත් වත්කම් සමීක්ෂණයක් සිදුකර නොතිබුණි.</p>	<p>වත්කම් සමීක්ෂණයක් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බව.</p>	<p>වාර්ෂික වත්කම් සමීක්ෂණයක් සිදු කිරීම අනිවාර්ය වේ.</p>

1.8 මුදල් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මු.රෙ. 135 ප්‍රකාරව ගණන්දීමේ නිලධාරියා විසින් තමාගේ කාර්යයන් පොදුවේ හෝ එක් එක් ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් සංස්ථාවේ සංවිධාන ව්‍යුහය අනුව බලතල පැවරීම සිදුකළ යුතු වේ. ඒ අනුව 2020 ජූලි 29 දිනැතිව බලතල පැවරීමක් සිදුකර ඇතත් 2022 ජනවාරි 07 දින දක්වා වූ සංශෝධනයක් සහිතව නැවත බලතල පැවරීමක් සිදුකර නොතිබුණි. මෙම බලතල පැවරීමේ ලේඛනය තුළ සංස්ථාව සතු කම්හල් වල මුදල් පාලනය සම්බන්ධයෙන් බලතල පැවරීමක් සිදුකර නොතිබුණි.</p>	<p>මේ වන විට බලතල පැවරීම සිදු කර ඇති බව හා කම්හල් වල මුදල් පාලනය සම්බන්ධයෙන් බලතල පැවරීම ඉදිරියේදී නිවැරදි කරන බව.</p>	<p>මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 5,054,619 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.1.606,181 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු..3,448,438 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. 2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2021 වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැය රු.9,953,949කින් පහළ යාම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී ඇත.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2020 වර්ෂයේ බාහිර පුද්ගලයෙකු විසින් 2020 සිට 2025 දක්වා වූ වසර 6ක් සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කර තිබුණි. එම සැලැස්ම මත පදනම්ව වාර්ෂිකව ලභා කර ගත හැකි ඉලක්ක අනුව සැලැස්ම සකස් කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි. සංස්ථාව විසින් සකස් කරන ලද ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ වර්ෂයට අදාළ අයවැය ගත ප්‍රතිපාදනය ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එසේම කාර්යසාධනය මැනීම සඳහා වූ ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක හඳුනාගෙන නොතිබුණි. එක් එක් අරමුණු යටතේ වසර 6 සඳහාම වූ ඉලක්කයන් හෝ ප්‍රතිශතය 2021 වර්ෂය සඳහා අදාළ කරගෙන</p>	<p>ඉදිරියේදී නිවැරදි කරන බව.</p>	<p>ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී වාර්ෂිකව ලභා කර ගත හැකි ඉලක්ක අනුව සැලැස්ම සකස් කළ යුතු අතරම අරමුණු ඉටුවෙන ආකාරයට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>

නිවුණි. අරමුණු 10ක් යටතේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කර ඇතත් ඉන් අරමුණු 7 ඉටුකර ගැනීමට සංස්ථාව කිසිදු ක්‍රියා මාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සංස්ථාව සතු කම්හල් 09 න් 07 ක ඉඩම් වල අයිතිය සංස්ථාවට පවරා ගැනීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් කම්හල් බදු දීම සම්බන්ධයෙන් 2010 වර්ෂයේ අනුමත කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී ඇති අතර කිසිදු නිෂ්පාදනයක් සිදු නොවන කම්හල් 6 ක් පවත්වාගෙන යාම වෙනුවෙන් වාර්ෂිකව විශාල මුදලක් වැය කිරීමට සිදුවී තිබුණි. මෙම කම්හල් 6 සඳහා වාර්ෂිකව නිෂ්පාදන පිරිවැය හා පරිපාලන වියදම් වශයෙන් මිලියන 8ක් පමණ වැය කිරීමට සිදුවී තිබුණි.</p>	<p>මහියංගණ සහ එරගම කම්හල් ඉඩම් පමණක් සංස්ථාව වෙත ගැසට් මගින් පවරා ඇති අතර 2012 වසරේ සිට මෙම සංස්ථාවට අයත්ව තිබූ රේඛීය අමාත්‍යාංශය හරහා අනෙකුත් සංස්ථාව සතු කම්හල් වල ඉඩම් අයිතිය පවරා ගැනීමට කටයුතු කර දෙන ලෙස ඉල්ලුම් කර ඇති අතර ඒ සඳහා සාකච්ඡා වාර කිහිපයක්ද පවත්වා ඇත. නමුත් මේ වන තෙක් එම කම්හල් වල ඉඩම් අයිතියේ පැවරීමක් සිදු කර නොමැති බව.</p>	<p>සියළු ඉඩම් වල හිමිකාරත්වය ලිඛිතව පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ඔඩිට්සුඩාන් කම්හල සංස්ථාවේ පාලනය යටතේ නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා 2020 ජූලි 09 දිනැති අංක අ.ම.ප/20/0989/224/002-1 දරණ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මගින් අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. 2020 වර්ෂය තුළ රු.3,275,129ක් හා 2021 වර්ෂයේ රු.1,013,685 ක් අළුත්වැඩියා හා අනෙකුත් වියදම් වශයෙන් දරා තිබුණ ද 2022 ජනවාරි වන විටත් කම්හලේ නිෂ්පාදන කටයුතු ආරම්භ කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.</p>	<p>කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් 2021 මැයි මස එම කටයුතු නතර කිරීමට සිදු වූ අතර ඊට පසු නැවත මේ වන විට නිෂ්පාදන කටයුතු ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇති බව.</p>	<p>ඔඩිට්සුඩාන් කම්හල නිෂ්පාදන කටයුතු නොපමාව ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>

3.3 නිශ්කාර්ය හෝ ඌන උපයෝජිත දේපළ, පිරිසික හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කරන එරගම කම්හල සතු අක්කර 231ක් වූ භූමියෙන් අක්කර 50ක පමණ කුඹුරු ඉඩම බාහිර පාර්ශවයකට බදු දී තිබුණ ද කම්හල් භූමිය හා ගඩොල් කපන භූමි ප්‍රමාණය හැර ඉතිරි වූ ඉඩම් ඵලදායී ආයෝජනයට යොදාගෙන නොතිබුණි. දැනටමත් කුඹුරු ඉඩම් වලින් අක්කර 3½ ක් පමණ පෞද්ගලික අයකු විසින් අත්පත් කරගෙන ඇත. අක්කර 94ක් පමණ වූ මහියංගනය ඉඩමෙහි පවුල් 125ක් පමණ 2015 වර්ෂයට පෙර සිට අනවසරයෙන් පදිංචි වී ඇති බැවින් කම්හල් ප්‍රදේශය හැර ඉතිරි බිම් ඵලදායී ආයෝජනයක් වෙනුවෙන් යොදා ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>එරගම කම්හලේ අක්කර 231 ප්‍රමාණයෙන් කම්හල පැවති භූමිය හැර ඉඩමෙන් කුඹුරු අක්කර 50 ක ප්‍රමාණයෙන් බාහිර පාර්ශවයට බදු පදනම මත ලබා දී ඇති බව හා අල්ලාගෙන ඇති කුඹුරු ඉඩම් අක්කර 3½ වෙනුවෙන් අක්කරපත්තුව දිසා අධිකරණයේ L 168 යටතේ නඩුවක් විභාග වෙමින් පවතින බව හා . අනෙකුත් හිස් ඉඩම් කම්හලට මැටි ලබා ගැනීමටත් ඉන් කොටසක් ගඩොල් කැපීම සිදු කිරීමත් සිදු කරන බැවින් එම ඉඩම ඵලදායී ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇති බව.</p>	<p>සංස්ථාව සතු දේපළ වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>

3.4 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 වර්ෂය තුළ එරගම කම්හලේ වහලය අළුත්වැඩියාව සඳහා රු.1,561,937ක මුදලක් ද, කම්හලට අයත් චිනච්චට්ටි රෝල් 2ක් මිලදීගැනීම සඳහා රු.1,280,000 ක් ද වැයකර තිබුණි. මෙම ප්‍රසම්පාදන දෙක සඳහා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර නොතිබුණි. පුද්ගලික ආයතනයන් විසින් ඉදිරිපත් කර තිබූ ඉන්වොයිස් පදනම් කරගෙන මෙම මුදල ගෙවා තිබුණි. සැපයුම්කරු තෝරාගත් ක්‍රමවේදය, අනුමත ඇස්තමේන්තුව, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවේ නිර්දේශය හා ප්‍රසම්පාදන කමිටු අනුමැතිය මේ සඳහා ලබාගෙන නොතිබුණි. එසේම අදාළ කාර්ය නියමිත පරිදි සිදු කළ බවට වාර්තා කර නොතිබුණි. මේ අනුව ඇගයීමේ හා තේරීමේ කාර්ය පරිපාටියේ විනිවිදභාවයක් නොමැති අතර 2006 ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ස්ථාපිත කිරීම හා අදාළ නිල තත්ත්වයන්ට ගැලපෙන පරිදි මුදල් රෙගුලාසි 135 ට අනුව මූල්‍ය බලතල බෙදා හැරීමට අවශ්‍ය ක්‍රමවේදයන් වර්තමානය වන විට ස්ථාපිත කරමින් පවතින බව හා ප්‍රස්තුත වියදමහි පාරදායකභාවය තහවුරු කරණු වස් ඒ සඳහා තොරතුරු පැහැදිලි කරමින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනාව වෙනුවෙන් අනුමැතිය දී තිබූ බව.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය අනුගමනය කළ යුතුයි.</p>

ප්‍රසම්පාදන සඳහා වූ කිසිදු වගන්තියක් අනුගමනය කර නොතිබුණි.

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 අයවැය ලේඛනය අනුව ආදායම්, වියදම් හා තත්‍ය ආදායම, වියදම අතර සියයට 36 සිට සියයට 322 දක්වා ප්‍රමාණාත්මක විචලනයක් වූයෙන් අයවැය ලේඛනය පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>අයවැය ලේඛනය කළමනාකරණ උපකරණයක් ලෙස යොදා ගැනීමට උපදෙස් දී ඇති බව</p>	<p>අයවැය ලේඛනය පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගත යුතුයි.</p>